

Rynek odsłania tajemnice. Tym razem na cieszyńskim rynku znaleziono kamienną cysternę

Data publikacji: 29.04.2023 14:40

Prace archeologiczne na cieszyńskim rynku dobiegają końca. Ostatnim odcinkiem, który badają jest fragment przed Poczta i Domem Narodowym. Dokopano się tam do ciekawego obiektu.

Nowożytna, kamienna cysterna na wodę - wewnątrz z kamienną posadzką, fot. mat.pras.

Kopią do bruku z XV/XVI wieku

Jak informuje Zofia Jagosz-Zarzycka z Działu Archeologii Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie, wykopaliska zakończą się na poziomie bruku kamiennego, datowanego wstępnie na przełom XV i XVI wieku, który nie będzie demontowany. Na tym starym bruku znajdowało się jednak sporo ciekawych rzeczy:

- Na powierzchni kamieni zalegały duże ilości drewna, a także fragmenty naczyń ceramicznych i skórzanych elementów ubioru. Ostatnimi odsłoniętymi konstrukcjami z dawnych czasów funkcjonowania Rynku są relikty drewnianych podcieni pierzei północnej oraz kamienny, okrągły zbiornik na wodę. Oba elementy zlokalizowane są w jezdni łączącej ul. Matejki z ul. Menniczą.

Podcienia i cysterna

Jak relacjonuje pracownica Muzeum, podwaliny drewnianych podcieni zachowały się szczątkowo i tylko w jednym miejscu, bo zostały zniszczone przez biegnące tędy sieci przesyłowe. **- Kamienna cysterna miała nieco więcej szczęścia i uszkodzona została tylko w północnej części. Szerokość cysterny wynosi 5 m, zachowana głębokość 1,6 m. Wykonana jest niezwykle starannie z regularnego kamienia wapiennego, dno wyłożone jest kamienną posadzką. Do wnętrza prowadziły szerokie, drewniane schody (przetrawało 5 stopni).**

Zarówno cysterna, jak i podcienia posiadają swoje potwierdzenie w ikonografii i naniesione są na mapy i rysunki Cieszyna wykonane w 2. poł. XVIII w. **- Na mapie Cerriniego z ok. 1775 roku cysterna oznaczona jest jako budowla o nieregularnym, czterolistnym kształcie. Na kolejnym rysunku perspektywicznym, pochodzącym również z tego okresu, cysternę zaznaczono tak, jak inne studnie znajdujące się w mieście, jako drewnianą budowlę przykrytą kopulastym daszkiem. Na trzecim planie Jacobiego, wykonanym po wielkim pożarze miasta w 1789 roku, cysterna ujęta jest schematycznie, w formie prostokąta. Widoczny jest tu również wodociąg, biegnący od ul. Ratuszowej przez środek Rynku z fontanną, załom wodociągu przy cysternie i dalszy przebieg w kierunku do ul. Menniczej. Nie dysponujemy informacją, kiedy dokładnie cysterna przestała spełniać swoją funkcję i została zasypana, ale musiało nastąpić to w końcu XVIII lub na początku XIX wieku, ponieważ na planach późniejszych nie figuruje** - dodaje Zofia Jagosz-Zarzycka.

Zobacz mapy i rysunki (kliknij w zdjęcie, żeby powiększyć):

Odkrycia potwierdza rysunek

- Na prezentowanych ilustracjach w pierzei północnej i okolicy dzisiejszego Domu Narodowego zaznaczone są domy mieszczan, wyposażone w podcienia. Sytuację tę najlepiej obrazuje rysunek

perspektywiczny, gdzie widać piętrowe domy, a przed nimi wyróżniają się filary i wsparte na nich wysunięte piętra, wykonane z drewna, najprawdopodobniej w technice szachulcowej.

To właśnie relikty tej zabudowy odkryto w ostatnim czasie na Rynku. Rysunek dostępny w Muzeum Śląska Cieszyńskiego jest najlepszym i najstarszym źródłem ikonograficznym dla badań nad urbanistyką Cieszyna w 2. poł. XVIII wieku. Wyróżnia się precyzją i dokładnością. Jego autentyczność wielokrotnie została potwierdzona w badaniach archeologicznych - informuje historyczka.

Jedne prace się kończą, inne zaczynają

Wykopaliska powoli dobiegają do końca, ale nie oznacza to końca prac pracowników Muzeum: - **Wykopaliska zakończą się w ciągu kilku najbliższych dni. Na efekty badań w postaci publikacji i wystawy w Muzeum Śląska Cieszyńskiego trzeba będzie jeszcze nieco poczekać ze względu na trwającą konserwację i prace gabinetowe pozyskanych przedmiotów zabytkowych** – uzasadnia Zofia Jagosz-Zarzycka.

Red./mat.pras.